

SOSYALDEMOKRAT HALKÇI PARTİ BEŞİKTAŞ

25 MART 1992 ÇARŞAMBA GÜNLÜ ÖRGÜT TOPLANTISINA SUNULAN GÖRÜŞLER

Doç.Dr. Erol KÖKTÜRK

Ülkemiz gündeminin çok hızlı değiştirildiği, giderek karmaşıklaştığı koşullarda yapıyoruz bu ayki Örgüt Toplantısını. Gündem, partiyi unutturacak kadar boyutlu ve yakıcı sorunlarla dolu. Bu koşullarda herkes, ilgili olduğu düzeyde, sorumluluklarını yerine getirmek zorunda.

Ülkenin bu kritik döneminde, geleceğimizi belirleyecek olan çözümlere katılmak gerekiyor.

Bir talihsizlikler dizisidir gidiyor. Çığ felaketi, Zonguldak'ta grizu patlaması, Erzincan depremi ve şimdilerde Nevruz sancısı... Hepsi ayrı yurt köşeleri. Ama hepsini birleştiren nokta, halkın acısı.

Ne diyor Nazım, "Yirminci yüzyılda en çok bir yıl sürer ölüm acısı..."

Bazı uzmanlar da, "psikolojik onarın mekanizmalarıyla, ölümün acı etkisinin 2 aya kadar azaldığını" söylüyorlar.

Yani dernek o ki, şu an çığın altından çıkmış-çıkarılmamış, Zonguldak'ta defnedilmiş-ocakta kalmış, Erzincan'da yaşamını yitirmiş, Nevruz'da ölmüş-öldürülmüş-kör kurşuna yenilmiş yurttaşlarımızın çok büyük bir bölümü bugünden unutuldu, kalanlar da unutulacak... Yani ne Zonguldak ne Erzincan gündemin birinci maddesi olarak kalacak. Ne yazık ki, belki de yeni bir felakete kadar, eğer çözümlere karar verilemez, bundan öte verilenler yaşama geçemezse...

Fakat Nevruz'la başlayan olaylar ülkenin gündeminin birinci sırasına yerleşmiş durumdadır. Ve bu olayların seyri çok şeyi etkileyeceğe benzemektedir.

- Ülkenin geleceğini etkileyecektir.
- Hükümetin konumunu etkileyecektir.
- Bizleri etkileyecektir.
- Partiyi etkileyecektir.

O nedenle, son söylenmesi gerekeni şimdi söylersem: Çok ciddi, soğukkanlı, ama köktenci, akılcı, boyutlu ve hızlı düşünüp harekete geçme gereği vardır...

ANAP'ın mutlu-mesut genel başkanının dediği, "olayların artık hukuk ve insan hakları temelinde çözümü mümkün değildir," yaklaşımının tam tersine, bu çerçevede kalarak çözüm üretmek gerekiyor.

Bu sonuçlar, onların ektiği acılı tohumların on yılda boy vermesidir. Onlar ne ektiklerini bildiklerinden, olsa gerek, "bu olayların olacağı çok önceden belliydi" deme rahatlığındadırlar. "Biliyordun da ne yaptın?" demenin bir yararı yok bugün artık...

Ve bugünkü Milliyet'te Apo, "Özal'ın kendisiyle görüşebileceğini" belirtiyor. Hangi çözüm üzerinde? Evet, bu soru işaretidir. Bu ikisini birleştiren akıl merkezinin yurt içinde olduğunu söylemek olası

delildir.

Olay değerlendirilirken sıg yaklaşımlara düşmemek gerekiyor. Tarihsel, ulusal, sosyal, coğrafi, kültürel, siyasal, iç-dış bir sürü faktörün bir arada değerlendirilmesi zorunluluğu var. Bu çok doğru...

Ama bugünün beklentisi bu tartışmalar değildir. Olayların gelişimini acil olarak kontrol altına alarak, boyutlanmasının, ülke geneline daha da yayılmasının önüne geçmek, beklenen huzur ortamını bir an önce yaratmaktır bugünün önlemi...

Bu noktada herkese, özellikle de ülkeyi yönetenlere, karar verenlere, parlamentoya önemli görevler düşüyor.

Orada bir politika izleniyor. Halk silahı bırakmaya çağrılıyor. Uyanlar var, uymayanlar var. PKK ise, "100 bin kişi ölse de savaşa devam edeceğiz" diyor. Kamplarında 10.000 kişinin olduğunu kendisi söylüyor. Ülke içindeki militan güçlerinin 3-5 bin olduğunu yetkililerin açıklamalarından öğreniyoruz. Yine de 100 bin insan gözden çıkarılıyor. Zorlamayla da olsa bölge genelinde yürüyüşlere katılanların toplamı bu sayıyı bulmuyor. Bu açıklamalar bu sorunun sürdürüleceğini gösteriyor.

Hükümet, çağrısını yineliyor. Ve bugün de "günah bizden gitti" diyor Başbakan. Yani orada, yerleşim yerlerinde, dağlarda bir çarpışma başlamış durumdadır. Tüm dileğimiz, bu sıcak ortamda, olaylarla ilgisi olmayan, olaylara zorla sokulmuş yurttaşlarımızın gözetilmesidir.

Bu olaylar farklı biçimlerde değerlendiriliyor. "Ayaklanma" diyenler var; "PKK amacına ulaşamamıştır," diyenler var... PKK'nın niyeti açıktır. Bu niyetler karşısında bugün ülke bütünlüğünü korumak bir görevdir.

İlke olarak terörizme karşı çıkanların bu olaylara tavır alması gerekiyor.

Terörizm, son aylarda etkisi tırmanarak süren bir sorun olarak ülkemiz gündemini doldurmaya başladı.

- Yeni koalisyon hükümetiyle birlikte açıklanan demokratikleşme programının uygulamaya konulduğu,
- İnsanlarda demokrasinin güzelliklerinin, hoşgörünün güzelliğinin, hukuk devleti olmanın güzelliklerinin yaşanması konusunda yeni umutların doğduğu
- Dış politika alanında daha onurlu uygulamaların sergilenmeye başlandığı
- Değişen dünya dengeleri arasında bağımsızlığını duyuran Kafkasya'daki devletlerle ve yeni Balkan devletleriyle çok yönlü ilişkilerin temellerinin atıldığı

bir dönemde, dış kaynaklardan da güçlü biçimde desteklendikleri özellikle vurgulanan terörist hareketlerin ülke geneline yaygınlaşması ve özellikle büyük kentlerimizde yoğunlaşması, üzerinde çok ciddi düşünülmesi gereken bir konudur.

Bu hareketlerin ülkemizdeki demokratikleşme girişimlerini ve yaratılmak istenen, anayasada tanımlanan sosyal hukuk devletini baltalamaya yönelik olduğu göze çarpan bir gerçekliktir.

Tam da böyle bir dönemde, devletin en tepesinde oturan kişinin "koalisyonların geçersizliği" ve "sosyal devlet" üzerine açtığı tartışmaları, en yumuşak deyişle, "talihsizlik" olarak nitelemek gerekiyor.

İlk kez Kürt gerçeğini kabul ve deklere eden bir hükümetle karşılaştıkları bir dönemde, Kürt halkının, Kürt aydınlarının, Kürtlerin değişik düzeylerdeki temsilcilerinin sorumlulukları daha da artmaktadır. Bu gerçeği görmek, bu şansı değerlendirmek zorundadırlar. Birlikte değerlendirmek zorundayız.

Bu nedenle de akli başında davranmak gibi bir görev hepimizin önündedir.

Bu sorun barışçıl biçimde ve demokrasi kuralları içinde çözümlenemez ise, ilişkiler gerilir ve ülke genelinde bir Türk-Kürt karşıtlığına dönüştürülürse, bundan öncelikle yıllardan beri boşlanmış Kürt halkı zarar görecektir. Bu karşıtlık derinleşirse, Türk ulusalcılığının güçlenmesi, ülkenin bir parçalanma ve Sevr anlaşmasıyla 11 Mayıs 1920’de amaçlanan hedeflere ulaşma konusunda niyeti olanların başarılı olması gibi tehlikeli sonuçlarla karşılaşma olasılığı vardır.

Çözümde SHP’nin ve HEP’in konum özellikle önemlidir.

SHP’nin bölgeyle ve bölge baskıyla ilgili görüşleri, şu an kurulu partiler içinde en ayrıntılı olarak ele alınmış görüşlerdir. Ancak bunların bölge halkına mal edilmesi olanaklı olamamıştır. Yine de partimizin seçimlerde HEP ile kurduğu işbirliği, yöre halkının parlamentoda temsil edilmesini olanaklı kılmıştır. SHP bunu demokrasi adına birçok riski göze alarak yapmıştır.

Ancak bu olayla, zaten kendi iç barışını kuramamış olan parti, yeni tartışmaların da içine girmiştir. Bugün SHP’yi, en yetkili ağızları, “3.5 gruptan oluşan bir parti” olarak niteliyor. Keşke çok grupluluk partiye güç katsa... Ama olmuyor... Tam tersi...

Bugün, “Önce SHP’liyim” diyenler, parti içinde neredeyse azınlığa düşmüşlerdir. Bu çarpık yapısıyla parti güçlü biçimde dışına yansıyabilir mi?

Bu yapısıyla parti hatalar yapmakta, yalpalamaktadır. İşte sonuncusu, Olağanüstü Hal’in uzatılması konusundaki gelişmelerdir. Parti resmen “iki derecede bir arada” kalmıştır, Daha önce “uzatmama” konusunda alınan 2 Parti Meclisi kararı varken, grup uzatma konusunda oy kullanmaya zorlanmıştır. Kuşkusuz konu kritik bir konudur, ama SHP de bir sosyal demokrat partidir.

Böyle olayların ardından “SHP sosyal demokrat bir parti midir?” sorusu akla gelmektedir. Yanıt da,

- Zaman zaman EVET
- Zaman zaman HAYIR

Olmaktadır.

Bu istenen bir durum olamaz... SHP, her koşulda bir sosyal demokrat parti gibi davranabilmelidir. Tersine durumda dayandığımız kesimlerin güvenini yitiririz.

Olağanüstü Hal ve Nevruz olaylarının sonucunda bugün, kamuoyunda bir türlü SHP’li olarak görülme, “HEP kökenli” diye nitelenen milletvekillerinin partiden ayrılmaları bekleniyor. Ve böylesi bir sonuç, gerçeği söylemek gerekirse ve ne yazık ki, birçok partiliyi için için sevindireceğe benziyor.

Bu konunun da ciddi biçimde değerlendirilmesi gerekiyor. Basından öğrendiğimiz kadarıyla, bir “HEP kökenli” SHP milletvekili, “Biz PKK’yi terör örgütü olarak görmüyoruz” demiş. Eğer bu böyleyse, ben de ayrılmalarını yararlı görmem, zorunlu görürüm. Çünkü ben “SHP, aynı zamanda terörizme karşı olduğu için” bu partinin üyesiyim. Yine Grup Toplantısında, bir başka milletvekili, “PKK yapmışsa, biz açığız, yapmış deriz,” diyor. Yani bir kuşku var gibi...

Kaldı ki, HEP ve onun çizgisinde davranan milletvekilleri, olayları değerlendirirken hep güvenlik güçlerini eleştirmekte ve suçlamakta, PKK’yi kınalamaktadırlar.

HEP de tarihsel bir sorumlulukla karşı karşıyadır. Eğer temsil ettikleri halkın sorunlarının demokrasi içinde çözülmesini istiyorlarsa, PKK’yi kınamalıdır. Bu PKK’yi desteklemeyen yöre halkına güven ve moral verecektir.

Kuşkusuz açıklamalar yapılacaktır. Ancak yöre halkını temsil gücüne göre bu açıklamalar etkili olabilecektir. Bu nedenle bu temsiliyette önemli paya sahip partilerin sağduyusu yöre halkı üzerinde,

olayları kontrol altına alma bakımından olumlu etkiler yapacaktır.

Öte yandan, bölgede görev yapan güvenlik güçlerine de önemli görevler düşmektedir. Bugün bile geçmiş dönemin uygulamalarının etkisinde kalarak hareket eden, olur olmaz halka zulmeden, ateş eden, ölümlere neden olan güvenlik güçlerine engel olunmalı, yanlış hareket edenler mutlaka cezalandırılmalıdır. Çünkü orada hukukun ve demokrasinin, insan haklarına saygının öncelikle bu güçler tarafından gösterilmesi gerekir.

Ülke bu ortamdan hızlıca uzaklaşmak, hükümet gecikmeden, demokrasi paketlerini, refah devleti yaratmaya yönelik paketleri açmak zorundadır. Bekliyoruz...

Hükümetin bu olayları kontrol altına alması, bir ay sonra kutlayacağımız 1 Mayıs'a kadar daha güvenli hazırlanmanın altyapısını da kuracaktır.

Beklediğimiz bir konu da, "Partimizin iyileşmesi..."

Tüzük ve program konusunda, 1 Nisan'dan başlayarak uygulamaya konacağını öğrendiğimiz süreç önem kazanıyor. Bu süreç normal koşullarda işler de, öngörüldüğü gibi, Kasım sonunda Kurultay yapılırsa, Parti Programı ve Tüzüğü yenilenmiş olacak...

Böylece, belki de, İlçe Başkanımızın da geçen haftaki toplantıda dile getirmek durumunda kaldığı kötüye gidiş durdurulabilecek. Ya da durdurulabilecek mi? Bu bir umut...

Partinin Tüzüğü değişse de, "Bu yapının ne kadar sürede yeni bir işleyişe kavuşabileceğini söyleyebiliriz?" Bu da önemli bir soru...

Ya da bu fi tarihine kadar bu yapıyla nereye gideriz? Bu da bir kaygı...

Bir düşünce, bir amaç ameliyat masasına yatırıldığında, hastalığın düzeyine göre, onu masada bırakma riski de var... Parti, yapısı ve yaşanan pratiği açısından bu risk durumda... Ya ayağa kalkacak, ya da masada kalacak...

"Süreç, olağan koşullarda işlerse," dedim. Nedir olağan olmayan koşullar?

- İçinde bulunulan ortam
- Partinin içinde bulunduğu durum
- Haziran seçimlerinde bir sürpriz olmazsa, uğranacak ağır yenilgi
- Bu aralıkta CHP'nin yeniden açılması
- Gelişmeler karşısında hükümetin durumunda ortaya çıkabilecek olası değişimler
- Belki bir erken seçim olasılığı
- ve diğerleri...

Kuşkusuz Parti, Program ve Tüzük Kurultayı konusunda bu olası varsayımlara göre hareket edemez. Ama hem geleceği yeniden kurma uğraşlarını sürdürmek hem de bu süreci örgütleme kolay olmayacaktır. Kurultay, partinin varlık-yokluk koşuludur bugün. Bundan vazgeçmek olanaklı da değil...

Tek başına parti programının ve tüzüğünün değişmesi değil, Tüzükten önce Siyasi Partiler ve Dernekler Yasalarının da değişmesi gerekiyor.

Değişiklikler başarılı ve parti yeni bir çehre kazanırsa, kendimizi bu yeni vizyonla yarına değil, ama geleceğe hazırlayabiliriz. Yani SHP yalnızca bugünlerin politikalarını yapan değil, ama geleceğin politikalarını da bugünden oluşturan bir parti olabilmelidir. Bu, partinin politika yapma kondisyonunun yükseltilmesi anlamına gelmektedir.

Parti kamuoyundaki imajını yenileyemezse, gelecekte başarılı olması zor görünüyor.

Bu noktada birkaç söz de, geçen haftaki Belediye çalışmalarına ilişkin toplantı üzerine söylemek istiyorum. O toplantıda soru sorabilme olanağı vardı. Değerlendirme yapma olanağı yoktu.

Yapılan çalışmalar için emeği geçenleri, yetkilileri kutlamak isterim. Bunların çoğunun, başta Belediye Meclis Grubumuzun ve birçok uzmanın katkılarıyla tasarlanmış ve gerçekleşmiş olduğunu ummak istiyorum. Hep söyledim: Belediyeleri Başkanlar yönetmez... Ve yine ummak istiyorum ki, belediyede halkla yüz yüze olan uygulayıcılar, ilkelerimiz doğrultusunda hareket ediyor olsunlar...

Bugün belediyelerin halk indindeki görünümü belli... Bu görünümü biraz daha iyileştirmeye yönelik ipuçları yakalayamadım. Bundan sonraki süreç, bir rutinler süreci gibi göründü bana. Yanılmak isterim.

Belediye meclisinin ve üst yönetimin görevi, kentle ilgili öngörüler yapmak ve buna göre politikalar belirlemektir. Kararlar almaktır. Bu kararların hepsi o yönetim döneminde yaşama geçirilemeyebilir. Asıl olan, alınan kararların doğruluğudur.

Bu nedenle, “görev döneminde bitecek politikalara ağırlık verilmesi yaklaşımını” doğru bulmuyorum.

Beşiktaş'ta bitmek üzere olan oteller ve iş merkezleri tam kapasite çalışmaya başladığında, ulaşım kilitlenecektir. O zaman bugünden bunun çalışmaları yapılmak zorundadır, Bir meydan düzenlemesi çalışması ciddi biçimde ele alınmalıdır.

Faaliyetlerde park ve yeşil “alan düzenlemeleri ağırlıktaydı, Durum böyle iken belediyedeki Park ve Bahçeler Müdürlüğü'nün şefliğe dönüştürülmesini anlayabilmiş değilim. Bir Çevre Müdürlüğü kurularak bu konulara daha kapsamlı yaklaşılabilirdi.

Bu kuşkusuz bir örgütlenme sorunu... Yani 1930 tarihli ve 1580 sayılı Belediyeler Yasası'nın değiştirilmesi gerekiyor. Bu da çok sık söyleniyor. Umarım bu konuda hazırlıklar yapılıyordu. Ama yine de bir meclis kararıyla bir fiili durum yaratılabilir. Beşiktaş Belediyesi buna öncülük ederse iyi eder...

Temizlik sorunu... Bizim işyerinin olduğu sokak, berbat durumda... SHP'liyim ya, gelen-gidene rezil oluyorum. Geçici bir çözüm için çöp konteynerlerinin kanalizasyon ızgarasının üzerine çekilmesi için bir başvuru yaptık. İş hanındaki herkese imzalattım. Fakat bir yetkili o ızgaraların üzerinde sürekli duran meyve satıcı kamyoneti çektirmeye gücünün yetmeyeceğini söyledi. Bu gücün nereye dayandığını da anlayamadım...

Köyiçi'ni yayalaştırma konusunda çalışmalara başlanmasını beklerdim...

Yani söylemek istediğim şu, “politikalar üretilmelidir,” derken; Kentbilimde politikalar, insanların temel gereksinimleri olan barınma-çalışma-dinlenme-sağlıklı bir çevrede yaşama-tarihsel ve kültürel değerleri koruma öğeleri arasında iyi bir ilişki kurma anlamı taşırlar... Bu politikaların belirlenmesi ve alınacak kararların alınması gerekir.

Günkü hiçbir yönetim, yalnızca bugün için yönetime gelmez, gelmemelidir. Gelecek kuşaklara karşı sorumluluk, yönetimlerin kaçamayacağı kararlar almasını zorunlu kılar. Bunlar, alışılmış olanların dışında, değişen beklentileri-özlemleri kucaklayacak değişik araçlar yaratmayı da gerektirir.

Başka konular var konuşulması gereken. Ancak “söylemek işe yarar mı?” diye düşünülen konular bunlar...

Huzurlu, iç güvenliğini sağlamış, sosyal hukuk devletini, refah devletini, demokratik devleti yaratma

konularında önemli yollar katetmiş bir ülkenin yaratılmasında hepimizin, partimizin daha belirleyici olacağı günleri görme dileğiyle...